

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemana velja:

Za celo leto predplačan 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl., za jeden mesec 1 gl. 40 kr.

V administraciji prejemana velja:

Za celo leto 12 gl., za pol leta 6 gl., za četrt leta 3 gl., za jeden mesec 1 gl.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserte) vsprejema upravnništvo in ekspedicija v „Katal. Tiskarni“ Koptarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon-številka 74.

Štev. 18.

V Ljubljani, v ponedeljek 23. januarija 1899.

Letnik XXVII.

Naša bodočnost.

II.

Radi pritrdimo Masaryku, da npravna moč poganja iz verstva. Narod brez vere je brodar brez igle-severnice, je dejal Napoleon. Brez verske ideje se narod ne zaveda svojega smotra, a brez smotra ni napredovanja, ampak je le tavanje. Če narod ne vé, čemu bi se trudil, se tudi trudil ne bo. Indiferenca je matiletargije.

A če se ujemamo z Masarykom v tem, moramo pa z vso odločnostjo odkloniti to, kar on ponuja Slovanom za verstvo krščansko. Vsaj mi Slovenci ostanemo, kar smo bili, katoliški kristjani! Nam vera ni »v zeleno usnje vezano, na robe obrabljeno, triindvajset centimetrov dolgo prepričanje«, ki se lahko zameni ali proda in za to kupi drugo!

Masaryk proslavlja češko versko idejo kot svetovno idejo, in češka verska ideja mu je husitizem, kakor ga je razvilo »češko bratstvo«. »Češka reformacija-husitstvo — trdi Masaryk, menda za Palackym, je ustanovila doslej najčistejšo krščansko cerkev — češko bratstvo. Bratovska enota je vrhunec zgodovinskega razvoja češkega naroda in človeštva sploh!«

Toda vprašali bi vendar le, kaj li nudi češko bratstvo novega resničnega in dobrega, česar ni učilo in nudilo krščanstvo? Masaryk pravi: katoliška cerkev je popačila nauke Kristusove in pokvarila nravi. Kdaj in kako? Kateri verski nauk je popačila in katero etično zapoved je pokvarila? Zakaj se češki filozof bori s takimi frazami in ne z resnice svitlim mečem? Da je katoliška cerkev zatajila in potvarila prvotno krščanstvo, to je velika laž, s katero izkuša herezija opravičiti le

svojo zмотo! To je dosti naravno, da se herezija izkuša opravičiti, četudi z lažjo, toda nenaravno in malo pošteno je, da filozof prav z isto lažjo vsiljuje herezijo še drugim!

Seveda je res, da je začrtana v zgodovini katoliške cerkve velika doba korupcije. Toda tudi tedaj cerkev ni učila drugače, nego li je učil Kristus. Isto je učila. Tudi iz ust nevrednih naslednikov je apostol Peter oznanjal neoskrunjene ideale krščanske. Žal le, da narodi niso sledili nauku poslanih učencikov, ampak vzgledu nevrednih kristijanov! Katoliška je bila želja po reformaciji njih življenja, a heretična po reformaciji njih nauka! Hus in Luter pa sta premenila nauk, a nista premenila življenja! Zato ni to bila obnova in reformacija krščanstva, ampak krščanstva deformacija in potvara!

Zares, kaj ima češko bratstvo resničnega in dobrega, česar ne uči in ne nudi katoliška cerkev?

A nasprotno je češko bratstvo zavrglo velik del prvotnega krščanstva in sicer tisti del, brez katerega se maje vse drugo, namreč verske resnice. Poudarjalo je enostransko npravno življenje. A še to Masaryku ni dovolj! Palacky je še želel, naj bi se katolicizem in protestantizem harmonično združila. Masaryk zameta tudi to. Masaryku je ideja češkega bratstva ideja osamosvoje od vsake pozitivne vere, ideja naturalistične humanitete, ideja masonska! A sedaj vprašamo: Kje je v tem naziranju kak trden temelj za npravnost in npravno silo? Češki brat po duhu Masarykovem svobodno taji dušo in svobodo, Boga in posmrtno življenje. Pravi sicer, da se mora narod razvijati »sub specie aeternitatis«, a to je le fraza o večnem razvoju! A kje ima človek, ki

taji dušo in posmrtno življenje, kako moralno oporo? Odkod naj črpa človek, ki taji pravičnost in previdnost božjo, moralno energijo? Česa naj se oprime dolžnost v človeku, ki ne priznava nad seboj nobenega gospostva? Kakšen zmisel ima vest, če človek ni svoboden? In vendar je dejal sam Palacky, da je »zavest dolžnosti podlaga vse npravnosti, in da je le po njej človeštvo našlo, kar ima v svojih mislih in težnjah zares vzvišenega in božjega! Zato je Palacky zavrgel panteizem in materijalizem, kakor priznava Masaryk. A po Masaryku je češki brat lahko tudi panteist in materijalist!

Kaj torej nudi češko bratstvo, od koder bi Slovenci zajemali moralno silo? Ničesar ne! Zatorej pa proč s husitstvom! Naj delajo Čehi tako nesrečne eksperimente z narodom, nas Slovencev je premalo! Ena verska revolucija nam bi izpila zadnji mozeg in izsušila zadnji življenjski stržen! Slovenski narod pa tudi, hvala Bogu! preveč čisla vero svojih dedov, nego li, da bi jo zamenil z vero fraz! Torej proč a limine z vsakim husitstvom!

Naša bodočnost je le v krščanstvu!

Raiffeisenove posojilnice.

V Mariboru, dne 22. jan.

Vedno napredujoči propad kmetskega stanu je v zadnjem času tudi pri nas probudil interesirane kroge, da so se začeli resno ozirati po sredstvih, ki bi naj preprečila nevarno krizo. Kot najboljša v to svrhu so se zaznamovala na zadnjem gospodarskem shodu v Mariboru konsumna društva, kmetijske zadruge in Raiffeisenove posojilnice. O snovanju konsumnih društev in zadrug ni nobenega pomisleka, pač pa se mnogi bojijo Raiffeisenovih posojilnic, ne sicer vseh, ampak

LISTEK.

O človeku, ki je izgubil prepričanje.

Spisal Ivan Gradar.

(Dalje.)

Job se je vzdignil ter odšel proti durim. Ko je stal vrh stopnic, pomolil je Sempronij glavo skozi vrata ter zaklical za njim:

»Tepec!«

Od znotraj se je čul tenek, kričeč glas:

»Pomislite: — skovanka! Skovanka in drugzega nič!«

Mrmolja se ni ozrl, a po njegovih licih je zdrknilo dvoje solza...

Namenil se je, da se oglasi na policiji. Pretehtaval je to vprašanje, obračal ga na vse strani in videlo se mu je zmirom bolj sitno in zamotano.

»Če dam vso stvar policiji v roke, ne opravi ničesar. Letanje na magistrat, izpraševanje, poizvedavanje, stroški... in rezultata bi ne bilo nikjer. In Bog vedi, kaj se lahko pripeti. Vrgli bi naposled sumnjo na mene samega, — iz kakoršnegakoli vzroka. Tem ljudem prihajajo misli, ki so nam navadnim smrtnikom nerazumljive. Kaka malenkost, kaka neprevidna beseda, — in sedel bi v tinti...«

Stopal je čez trg globoko zamišljen, s sklonjenim vratom in napetimi ustnicami. Zvonilo je poludne in uradniki so prihajali iz pisaren. Nad mestom je sijalo solnce in strehe so se lesketale v vlažnem svitu.

Tisti čas je prišel iz stranske ulice visok človek v tesno zapetem sivem površniku, na glavi cilindar in zlatom kovan nosnik pred očmi. V desnici, oblečeni v oranžno-barveno rokavico, je držal tenko črno palico, a iz širokega žepa so mu gledali popisani papirji.

Mrmolja se je zdrzil. Obšla ga je nejasna slutnja, ki se je jaderno razvijala, širila na vse strani ter se naposled popolnoma polastila njegovega srca, jasna in nepobitna.

»Čemu hodi ta človek tako krepko in samosvestno, čemu bije s peto ob tlak? Kadar gre mimo izložbe, zaviha si brke; vrh tega ima zlat nosnik in eleganten površnik... Njegova prsa so na desni strani nenaravno vzbočena: — tam nosi svoje prepričanje. In to prepričanje je na vsak način jako debelo in trdno, drugače bi ne tolkel s peto ob tlak... Naposled je po obrazu do pičice podoben tistim ljudem, ki kradejo prepričanja: — kakšen zavihan nos, kakšne lokave oči!...«

Odpravil se je za njim. Hodila sta po različ-

nih dolgih cestah; Mrmolja se je zdelo, da nekaterih še v svojem življenju ni videl. Opazil je marsikako zanimivost, na katero dotlej nikdar ni bil naletel. Tako na priliko je ugledal v izložbi nekega knjigotrčca slovensko knjigo... Pred vratmi visoke temne hiše sta obstala in Mrmolja je stopil k dolgemu neznanцу.

»Oprostite, velerodni gospod, da se Vam predstavim: moje ime je Job Mrmolja. Rad bi govoril z Vami par besed.«

»Pompilij Streha, državni poslanec... Izvolite...«

Preromala sta dolgo vrsto mračnih stopnic in hodnikov, naposled sta dospela do visokih durij. Pompilij je zavrtel ključ in po nekaterih komplimentih in opravičevanjih je šel na mehke fotelje. Ko se je na lahko zazibala pod njim žametna blazina, pobožalo ga je prijetno čustvo in za trenotek se ga je lotil dvom...

»Odkod mi je čast, gospod Mrmolja, da me razveseljujete s svojim nepričakovanim posetom?«

»Gospod poslanec, jaz plačujem svoje davke pošteno in laskam si, da sem obče spoštovan in soliden človek... Zato me je toliko bolj vžalostila in potrla grenka nezdoga, ki me je doletela današnje jutro. Ako se ta stvar kakorkoli ne reši, tedaj je moja eksistenca uničena in moje živ-

onih, ki se nameravajo ustanoviti s pomočjo deželnega odbora. Pomisleki pa niso gospodarstvene značaja, ampak narodnostnega.

Pri nas na Štajerskem je namreč možno, da si ustanovijo interesenti Raiffeisenovo posojilnico na lastno roko ali pa s pomočjo deželnega odbora. Če se osnuje posojilnica na lastno roko, tedaj ni nobene nevarnosti, da bi ne ostala v slovenskih rokah. Posojilnica je potem privaten zavod in deželni odbor nima nobene ingerence nanj. Posojilnica vsprejema lahko, kogar hoče, in za slučaj razdruženja lahko določi, da morebitni zakladni denar ne pride v nemške roke.

Celo drugače pa so razmere, ako se osnujejo Raiffeisenove posojilnice s pomočjo deželnega odbora. Takim posojilnicam se namreč ponujajo nekatere važne ugodnosti. Deželni odbor jim da neobrestovano posojilo v znesku 50 do 250 gld., nadalje posojilo do 2000 gld., obrestovano le s 3 odstotki, ter jim pošilja brezplačno svojega revizorja. A za to uslugo mora posojilnica vsprejeti nadzorstvo deželnega odbora in njegova normalna pravila. Vsakdo priznava, da so to uvaževanja vredne ugodnosti in za mlad zavod velika dobrot. Toda mnogi rodoljubi se boje, da tiči za ono proti-uslugo, s katero se vzprejme deželni revizor in normalni statut, nevarnost za slovensko narodnost. Pomisleki so:

1. Ali bo moral biti poslovni jezik nemški?
2. Ali bo načelnštvo imelo proste roke pri vsprejemanju udov?
3. Ali ne bodo upravne oblasti nagajale slov. Raiffeisenovim posojilnicam ter jih razdruževale, da potem deželni odbor lahko v smislu § 60 normalnih pravil daruje rezervni zaklad enakemu nemškutarskemu zavodu? § 60 se namreč glasi: »Društveno premoženje, katero preostaja potem po razdruženju, ko so bili izplačani vsi upniki, mora se varno naložiti kot rastoča glavica in izročiti deželnemu odboru štajerskemu, kateri je oskrbuje po neomejenem lastnem sprevidu, dokler se ne osnuje zopet novo društvo v smislu teh pravil v društvenem okrožju.

Kakor hitro se zadnje dogodi, o čemur določuje deželni odbor, izročilo se bode premoženje novemu društvu. Naj nam bo dovoljeno odgovoriti na te pomisleke!

Ad 1. Niti v normalnih statutih, sklenjenih v deželnem zboru dne 6. septembra 1893, niti v deželnozborskem sklepu z dne 25. aprila se ne zahteva, da bi moral biti poslovni jezik nemški. O jeziku sploh ni govora. Deželni odbor se torej ne bo mogel sklicevati na kak sklep. Vendar se naj od strani slovenskih snovateljev strogo pazi v tem oziru. Vse vloge naj bodo spisane kar skrajna v slovenskem jeziku, od deželnega odbora naj se terja slovensko uradovanje in poslovni jezik posojilnice naj bo popolnoma slovenski. Kdor ravna drugače, je izdajica svojega naroda. Ako bodo posojilnice branile svoj slovenski značaj, moral se bo nastaviti tudi slovensčine vešč deželni revizor. Nevarnost za jezik bi bila samo tedaj, ako je načelnštvo narodno mlačno.

ljenje izgubljeno . . . Prosim Vas, gospod poslanec, ne bodite trdosrčni . . . ostalo bo med nama in niti kapljica blata ne bo pala na Vaš značaj . . . »Oprostite, gospod Mrmolja, — zdi se mi, da se ne izražate popolnoma jasno. Vaše besede so nekako meglene, mistične . . . Časih je sicer dobro, če govori človek megleno in mistično; — to ga odene pred narodom z gloriolo globokoumnosti . . . Toda v privatnem razgovoru to ne gre . . . oprostite . . . »

Mrmolja se je sklonil; podrsal je z nogami po preprogi ter zakašljajal.

»Dovolite, da Vam odkrijem vso reč, — da jo razložim natanko in po vrsti . . . Imel sem prepričanje, vezano v zeleno usnje in še jako dobro ohranjeno; obdrgneno je bilo samo na robéh . . . » Poslanec je pokimal z glavo.

»Razumem . . . razumem . . . »

»In pomislite, — davi ko se prebudim, ni mojega prepričanja nikjer. Iskal sem ga med knjigami, pod prtom, pregledal sem svojo sukno, pretaknil vso sobo. Prepričanja ni bilo nikjer in ne spominjam se niti najmanj, kedaj bi ga bil izgubil . . . V tem hipu, gospod poslanec, ko sem Vas ugledal na ulici, obsla me je neprijetna slutnja . . . »

(Dalje sledi.)

Ad 2. Načelnštvo ima pri sprejemanju udov popolnoma prosto roko; sprejme, kogar hoče, in odkloni, kogar hoče.

Nemškutarji se torej ne morejo vrniti. Toda nekateri se bojijo, da bo deželni odbor prisilil načelnštvo, da se vsprejemajo tudi nemškutarski prosilci. Strah je prazen, ker nima odbor pri vsprejemanju prav nobene, v pravu utemeljene besede. Tudi tega se ni treba bati, da se bo delovanje posojilnice ustavilo, ako se bo branila nemškutarskih članov. Razdružba se sme ukazati le le na podlagi § 37 in 88 združnega zakona z dne 9. aprila 1873, kjer pa o nemškutarjih ni govora.

Ad 3. Oblasti slovenskim Raiffeisenovim posojilnicam ne bodo mogle nagajati, dokler bode njih delovanje postavno, ker ne bodo imele nobenega pravnega vzroka. Če pa bi delovanje ne bilo zakonito, seveda potem deželni odbor lahko uporablja § 60. normalnih pravil v prid jednakemu zavodu, kojega bodo si ustanovili in vzeli v roke nemškutarji. Toda tega bi bila potem le slovenska lahkomišelnost kriva, ne pa Raiffeisenove posojilnice. Tudi če bi se kateri po drugem zistemu osnovani slovenski posojilnici pripetila taka nesreča, bila bi pozicija Slovencev izgubljena ali pa vsaj močno omajana.

Jedino kar je torej za naše narodnostno stališče nevarno pri osnovanju Raiffeisenovih posojilnic, je možnost, da bi nam deželni odbor usilil — sicer protipostavno in nepravilno — nemški poslovni jezik. Zato pa se bo pri snovanju moralo zelo paziti na strogo izvajanje slovenskega poslovnega jezika. Ako bi deželni odbor delal v tej zadevi kake težkoče, avizirati se morajo takoj naši deželni poslanci, ki so dolžni, da odstranijo vse sitnosti. Mi smo prepričanja, da nas nemški deželni odbor ne more dobiti v svoje kremplje, ako sami nočemo. Kajti v skrajni sili lahko vržemo deželnemu odboru tudi istih 250 do 2000 goldinarjev nazaj ter se oklenemo kake zveze slovenskih posojilnic. Dokler pa teče stvar gladko, bilo bi nespametno, ako bi ne porabili deželnih ugodnosti, katere niso namenjene samo Nemcem, ampak tudi nam Slovincem. Mislimo, da smo s tem poravnali najvažnejše pomisleke naših rojakov proti snovanju slovenskih posojilnic.

Politični pregled.

V Ljubljani, 23. januarija.

Izjava slov. kršč. narodne zveze. Praška »Politik« objavlja poročilo o zadnji seji parlamentarne komisije desnice in dostavlja, da je v ime Jugoslovanov načelnik kluba dr. Bulat oddal nastopno izjavo: Klub »slov. kršč. narodne zveze« zahteva določno izjavo vlade o njenih namenih za bodočnost. Zveza se izjavlja proti preložitvi ali zaključenju državnega zbora in sicer radi tega, ker za vlade § 14 zveza nima nikake nade, da se bo strogo izvajala enakopravnost in varstvo narodnih manjšin. Večina naj skrbi zato, da pridejo na dnevni red važne gospodarske predloge. Ako bi vlada z opozicijo pričela kaka pogajanja v svrhu, da se konča sedanja kriza, je zveza voljna podpirati ta pogajanja, v kolikor ne nasprotujejo njenim načelom. Ta izjava je toraj vspeh dveh ali treh sej, ki jih je imela zveza minuli teden. Kaj neki store desniški klubi in posebno zveza, ako vlada ne bo hotela ustreči tem in drugim zahtevam?

Parlamentarni položaj. Dvoje mislij kroži sedaj po našem časopisju o avstrijskem parlamentu, tem »najvzgledejšem« ljudskem zastopu v Avstriji. Nekateri, in ti so v precejšnji večini, so mnenja, da bo državni zbor zaključen v najkrajšem času, ker je popolno nemogoče, da bi vlada še nadalje gledala divje prizore v zbornici in popolno brez vsake koristi obremenjevala davkoplačevalce. Drugi pa zopet sodijo, da se bo potom raznih pogajanj in kompromisov kmalu posrečilo, uvesti v naš parlament normalne razmere. Nemci predložijo vladi svoje zahteve in na podlagi teh bo vlada skušala sprijazniti s preosnovno razne desniške stranke. »Inform.« pa meni, da so mnogo na holjem oni, ki sodijo bolj pesimistiško in so prepričani, da na sedanjih parlamentarnih tleh ne bodo več cvetele rožice. Nikakor pa ni s tem rečeno, da so izključena mirovna pogajanja. Ravno obratno. Pogajanja se morajo takoj pričeti in nadaljevati, toda imela bodo mnogo več vspeha, ako

parlament ne zboruje, ker imajo potem vse stranke mnogo bolj proste roke.

Hochenburgerjev „Novi Babilon“. Znani graški zastopnik v državnem zboru posl. dr. Hochenburger, član nemške ljudske stranke, je izdal te dni brošuro pod gorenjim naslovom, v kateri govori o narodnem vprašanju in njega rešitvi. Mož navaja v tej brošuri, koliko in kake boje so že bili avstrijski Nemci za dobe ministrov Baderija in Gautscha, omenja seveda nesrečnih jezikovnih naredeb, pove svoje nazore o narodni enakopravnosti vseh avstrijskih narodov, ki se presoja sedaj baje samo s stališča narodnih pravic in ne tudi s stališča pravice države na jezikovnem ozemlju, ter pojasnjuje nujno potrebo zakonite prevredbe narodnostnega vprašanja kajpada v smislu nemških zahtev. Konečno se pa izreka za ohranitev in zagotovitev centralističnega sistema. Njegovi nasveti za rešitev narodnega vprašanja umevno za avstrijske Slovence ne morejo biti vsprejemljivi, ker je pač znano, da član radikalne struje pač ne more sprijazniti se s pogoji, katerim bi lahko pritrdili zastopniki vsake narodnosti. Nemštvu naj se zagotovi obstanek in brezpogojno varstvo in sicer v toliki meri, da precej diši po hegemoniji, to je kratka vsebina precej obširnega »Babilona«, kateri naslov pa niti najmanje ni prikladen celi vsebini objavljene brošure. Akoravno pa, kakor rečeno, nasvet sam na sebi ni mnogo več vreden, kot za slabo podlago za pričetna pogajanja, je vendar že to veliko in tudi precej odkritosrčno, da tak predlog pride iz srede najbolj zagrizene radikalne struje.

Apostolska nunciatura v Petrogradu. Znano je, da se je rimska stolica mnogo trudila za ustanovitev nunciature v Petrogradu. To željo je naznanila po državnem tajniku kardinalu Rampolli ruskemu zastopniku v Rimu, državnemu svetniku Čarikovu, tozadevno spomenico sta pa izročila grofu Muravjevu monsign. Richard in Folchi v Parizu povodom njegovega bivanja v Franciji. Ta opravičena želja, kateri se pa za sedaj ni ugodilo, ima sledečo zgodovino: Po posredovanju kneza Imeretinskega v Varšavi je ruska vlada odredila, da morajo biti katoliška semenišča v poviselskih pokrajinah pod posebnim državnim nadzorstvom. Kardinal Rampolla je naznanil svet. Čarikovu, da sv. Stolica ne ugovarja tej naredbi, želi pa, da ruska vlada zato privoli v ustanovitev apostolske nunciature v Petrogradu. Car Nikolaj tej misli ni bil nasproten ter je naročil posebnemu odboru, naj proučava to vprašanje. V odboru so sedeli: grof Muravjev kot predsednik, ter grof Samsdorf, tajni svetnik Mossolov in knez Obolenski. — Pri posvetovanju so pa možje to željo soglasno zavrgli, češ da nunciature v praksi ni mogoče omejiti samo na cerkven delokrog, marveč da bi najbrže dobila taka ustanovitev tudi politično veljavo. Carju sta o tem poročala grof Muravjev in notranji minister Goremykin in car se je odločil za to, da ostane vprašanje o ustanovitvi nunciature in suspenso, nasprotno pa ostane v veljavi še nadalje gorenja vladna naredba o nadzorovanju semenišč. Za sedaj torej tej želji ni vstreženo, vendar pa je upanje, da ni za vselej odbita.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 23. januarija.

(Borba proti škofovim zasnovam.) Naši liberalci si gotovo ne bodo mogli očitati, da niso storili vsega, kar so mogli, da bi narod vzburlili proti nameranim škofovim zavodom. Stvarna borba za in proti tem zasnovam je seveda le dobro došla, in ko bi naši liberalci stvarno nastopali v tej borbi, bi jim ne bilo ničesar očitati. Toda stvarnega naši liberalci povedo bore malo, tembolj pa se rabi najnavadnejše sredstvo liberalnega časopisja — neresnica in umazanost. Ta dvojni kij rabijo sedaj tudi »Narod«, »Rodoljub« in »Rdeči prapor« — res lepa družba! »Narod« je pripovedoval o neki fari blizu Škofje Loke, kjer prežita baje dva kaplana na premoženje neke vdove, njen sin pa da zaradi tega po vasi preklinja. Da bo stvar bosa, spričuje že to, da blizu Škofje Loke ni nobene vaške župnije, kjer bi bila sedaj nastanjena dva kapelana. Torej na dan z resnico! — »Narod« je tudi napisal kar celi roman, kako je baje rudniški župnik uvedel nov »otroški davek« od vsake otroške glave, kako je

doneske pobiral po hišah, kako je pritiskal na reveže po hišah, kjer niti za sol nimajo. Vse to je seveda neresnično, res je le, da je rudniški župnik v smislu škofovega pastirskega pisma oznanil, da bo v ta namen pobiral pri spraševanju, opomnil pa je, da so to prostovoljni doneski. — »Rodoljub« seveda je tudi takoj pridružil svoje čitatelje, da nihče ne sme dati nobenega krajcarja za škofove zavode, v zadnji številki pa je objavil cel članek, katerega je spisal novomeški dr. Slanc. Ta mož, ki se je s pomočjo duhovnov šolal, ne pomoči nikoli svojega peresa v črnilo, da ne bi zabavljaj in grdil duhovnov. Tako je tudi ta njegov članek cela vrsta lažij in umazanostij. On laže, da bo troškov za nove zavode »vsako leto, ako računimo malo, 150.000 gld.« »Vse to se bo nabralo mej slovenskim ljudstvom in ker meščan in veleposestnik nič ne bosta dala, mej kmeti.« Ali vas ni kar nič sram, gospod Slanc, take gostasne laži objavljati po časnikih? Nadalje zida ves svoj članek na podlagi, da bo novi zavod samo za vzgojo duhovnov, in potem razlaga, da bo duhovnov toliko, da jih dežela ne bo mogla preživiti, drugih svetnih izobražencev uradnikov, profesorjev, inženjerjev itd. pa ne bo nič ali ne bodo za nič in vlada bo pošiljala mej nas Lahe in Nemce. In vendar pri nas vsakdo, ki je škofov list slišal ali bral, vé, da zavod ne bo samo za take, ki se bodo vzgajali za duhovne, marveč tudi za druge, ki ne bodo duhovni! — Ostudnih umazanostij, katere pisec tlači v svoj spis, ne maramo omenjati, ker se same obsojajo. — Omenimo le še jedno glede stališča, na katerem stojé nasprotniki škofovih zasnov. Stojé namreč na tem stališču, da ljudstvo ne more nič dati v te namene, ker je prerevno. Gospoda, ako se postavimo na to stališče, potem pa pustimo vse pri miru, potem ne smemo nič več pobirati za Mohorjevo družbo, za Ciril-Methodovo družbo, za »Našo stražo«, za podporna dijaška društva in vse druge humanitarne naprave, vsaj smo vedno v nevarnosti, da pri nabiranju takih darov pridemo v hišo, kjer ljudje nimajo niti za sol. — Kdor v tisočakah sedi, kakor dr. Slanc, on lahko tako govori, ker ima sam denar za vzgojo svojih otrok, toda velika večina slovenskih starišev bi ne mogla šolati svojih sinov, ako bi jim dobrotniki, podporni zavodi ne pomagali. — Toda čemu bi lovili slepe miši, vsaj je »Narod« sam povedal: Liberalci se bojé krščanski vzgojene mladine in zato ves odpor proti nameranim škofovim zavodom, zato so si »Narod« in »Rodoljub« in »Rdeči prapor« podali bratski roke in grla in peresa, da hujskajo ljudstvo z neresnico in umazanostjo proti tem napravam.

(Deželni predsednik baron Hein) se je povrnil s soprogo z Dunaja.

(Častno svetinjo) za štiridesetletno zvesto službovanje priznal je deželni predsednik kanonikom novomeškega kapitelja gg. Rih. Frank, Jos. Hočevár, Fran. S. Povše in Mat. Jeriha.

(Nevarno je obolel) č. g. Rih. Frank, kanonik novomeškega kapitelja. Priporočamo ga v molitev.

(Zabavni večer), katerega je priredilo v nedeljo katoliško društvo za mladeniče v rokodelskem domu, je bil prav prijeten. Orglarski učenci cecilijanskega društva so zapeli več lepih pesni. Ker je bil čisti dobiček namenjen za škofove zavode, zato je g. Stroj, premarljivi podpredsednik mladeniškega društva, v lepem govoru razložil škofove načrte ter njih veliki pomen za Slovence, posebno pa še za obrtni stan. Potem je rokodelski mladenič jako umno in izrazovito deklamoval Hribarjevo pesen: »Trije svetniki«. Tudi igra »V božični noči« je jako srečno uspela. Vsi so storili svojo dolžnost, vsak po svoji moči in po svoji ulogi. Posebno je vzbudil mnogo smeha ponočni čuvaj, a tudi Brinškov oče so jo dobro povedali; mornar Robert se je prav okretno vedel in spretno igral; mornar-črnc pa je itak mladini že zaradi svoje barve ugajal. Z vsemi smo bili prav zadovoljni, še potepuha sta nam ugajala, seveda le v igrokazu! Vrlemu katoliškemu društvu za mladeniče želimo prav srečnega in uspešnega razvoja, marljivemu vodstvu pa, da bi mu bilo vrlo društvo vsegdar v veselje in čast!

(Slovensko gledališče.) Zadnje soboto vladalo je v mestnem in v občinstvu izven mesta veliko pričakovanje. Vspoh, katerega je dosegla premijera »Lohengrina«, je obudil v širnem občinstvu živo

zanimanje za to veličastno, dragoceno opero. Z dežele je bilo namenjeno mnogo gostov v Ljubljano, — a nekaj ur pred večerom pride vest, da se opera ne more nocoj igrati radi — godbe. Vojaška godba je odšla baje v Kočevje, — seveda Slovence se sme vedno za nos voditi. Pač priznanja vredno je dramatično osobje, kajti igrala se je vzlic temu drama »Trhli dom« pl. Tučiča. Igralo se je izborno, tem večje hvale vredno za sohotni večer. Najbolje nam je ugajala gospa Danilova kot Katja, katero je igrala z umetniško pozornostjo in fineso. Gosp. Ineman je po svoji navadi tudi izborno proizvel težko ulogo, ki potrebuje kot realistična precej psihološke študije. Ugajali so nam tudi g. Verovšek, ki je igral še malo bolj, nego zadnjič. G. Danilo pa govori prehitro po svoji navadi, tako da se mu včasih besede zapleto. G. Polakova je bila v tretjem dejanju preživa v prizoru, ko gleda pri odprtih vratih Peter Semenovič žalostni prizor med bolnim možem in brezsrčno ženo, in se je preveč obračala proti vratom. — Gledališče je bilo naravno slabo obiskano, ker se je kriza izvenmestnim gostom v nekatere kraje še pravočasno brzozjavno naznanila.

(Repertoir slovenskega gledališča.) Jutri, v torek, 24. t. m., se bo pela drugičkrat Wagnerjeva velika opera »Lohengrin«, ki je dosegla pri prvi predstavi uprav senzacionalen uspeh. Vsi slovenski listi so složni v tem, da je dosegla naša opera z »Lohengrinom« višek svojega ugleda, ter da sedaj smelo tekmuje s prvimi operami avstrijskih provincijalnih mest. »Lohengrin« ostane zategadelj stalno na repertoirju slovenskega gledališča.

(Iz Škofjeloke), 23. jan. Dvojno lepo in važno slavnost je obhajal včeraj tukajšnji uršulinski samostan. Presvetli knez in škof je prihitel iz Ljubljane, da sprejme in vpelje v samostan dve novinki. Iz Kranja pa je prinesel okr. glavar čast. samostanski prednici zlati križec za zasluge s krono, katerega ji je podelilo Nj. Veličanstvo ob svoji vladarski 50letnici. Tudi veselo znamenje za samostan, da tudi svetna oblast priznava velike zasluge, katere imajo priproste redovnice za pravno in vednostno vzgojo mladine. Sedanja gospa mati je že druga, katero je doletela ta visoka odlika, ker tudi njena prednica je imela zlati zasl. križ. Naj vzorni zavod raste in cvete, Bogu v čast, ljudstvu v korist, obrekovalcem pa v jezo in sramoto.

(Iz Novega Mesta.) V četrtek 19. prosinca se je vršila v samostanu šolskih sester N. D. lepa slavnost. Ta dan sta se izročala svetniku A. Peterlinu, šmihelskemu župniku in katehetu gojenk samostanske šole, od cesarja mu podeljeni zlati križec za zasluge s krono, in pa častna svetinja za štiridesetletno zvesto službovanje. Župan velike občine šmihel-stopiške gospod Štembur in predstojništvo šolskih sester sta poskrbela, da se je slavnost vršila res lepo, dostojno. Ob 4. uri popoldne so prišli v samostan prošt dr. Elbert, okrajni glavar Fran. pl. Vesteneck v spremstvu komisarija dr. Pilshoferja, mnogo duhovnikov iz novomeškega dekanata in pa nekaj novomeških dam. Okrajni glavar je pripel župniku Peterlinu vpricho gojenk in navzočega občinstva zlati križec in jubilejno svetinjo. Prošt dr. Elbert je čestital z vznesenimi besedami odlikovancu v imenu duhovščine novomeškega dekanata. Čestitale so odlikovancu tudi gluhaneme gojenke in druge učenke s primernimi, pristrčnimi besedami. Na čast župniku Peterlinu in proštu dr. Elbertu povodom njegovega godu so gojenke pele nekaj komadov, potem pa igrale igro: »Lurška Mati Božja«. Igrale so izborno, ginljivo, na nekaterih mestih res mojstersko. Občinstvo je z burno pohvalo vsprejelo vse točke. Odlikovancu, velezaslužnemu katehetu te šole A. Peterlinu kličemo: na mnogaja leta!

(Taliže za rešitev življenja) v znesku 15 gld. je priznala deželna vlada učencu Fr. Štularju iz Radovič, ker je 8. avgusta lansko leto rešil iz Kolpe Iv. Malešiča.

(Šole so zaprli) v Ratečah na Gorenjskem radi osepnice, ki so se pojavile mej šolskimi otroci.

(Srečolov) z efektnimi dobitki je dovolilo fin. ministerstvo splošnemu delavskemu podpornemu društvu v Trziču.

(Potres) je bil 18. prosinca zvečer tudi na Lipoglavem, in sicer tri četrt na deset. Okna so dobro zašklepetala in postelja se je zamajala.

(Tržaški socialisti.) Decembra meseca, v dneh, ko je »Progresso«, to je italijanska židovsko narodna stranka, rojil proti gimnaziji v Pazinu, se se je kazala tržaška klika socialistov pod zastavo slovenskih renegatov Učekarja in Gerina tako mednarodno, da je preprečila shod »Progressa« dne 18. decembra v gledišču »Rossetti« ob vsklikih: Proč z narodnimi prepiri! Proč z motilci miru! »Proč z judi!« Vsakdo je mislil takrat, da je tem ljudem resno s temi vskliki ter da so zares »mednarodni«, in listi so celo poročali, da je del poštenega tržaškega prebivalstva sam se udeležil shoda motilcev miru. Vse to pa je bil humbug jednega nesramnega soc. vodje, ki je bil nakuril ljudi do teh izgredov jedino iz jeze, ker je »Progresso« preprečil, da le-ta ni prišel na krmilo — v okrajni bolniški blagajni! Ta socialist je bil Učekar! Zares čestitati bi se smelo onim tržaškim delavcem, katere vodi tak — general!

Društva.

(Zabavni večerpevskega društva »Ljubljane,«) kateri se je vršil sinoči v restavracijskih prostorih gosp. Fr. Rozmana, obnesel se je vsekako izborno. Prostorni lokali bili so natlačeno polni, tako, da je moralo mnogo občinstva oditi, ker ni dobilo prostora. Šaljiva pošta in licitacija obudila je med občinstvom mnogo smehu in zabave. Pevski zbor zapel je nekaj pesmij, katere je občinstvo burno pozdravilo.

(Vabilo k občnemu zboru društva »Katoliški Napredek« v Št. Vidu), ki se bo vršil v nedeljo 29. t. m. ob 3. uri popoldne v društveni sobi. Vspored: 1. Nagovor predsednika; 2. poučni govor; 3. poročilo tajnika, blagajnika in knjižničarja; 4. volitev novega odbora; 5. slučajnosti.

(Krajna podružnica) državnega društva c. kr. poštnih in brzozavnih vslužbencev Avstrije v Ljubljani priredi dne 8. svečana 1899 na starem strelišču tako imenovani »poštni ples« s sodelovanjem vojaške godbe v korist vdovam in sirotam zamrlih društenikov z jako zanimivim programom, med drugim tudi šaljiva pošta, brzozjav in telefon. Začetek ob 8 uri zvečer, vstopnina 70 kr., za obitelj 1 gld., ustop le proti povabilu dovoljen, maske nedopustne. Vabila začno se te dni razpošiljati, vabi pa tudi tem potom na mnogobrojno vdeležbo odbor.

(Slov. pevsko društvo v Ptuj.) Glavni zbor preložil se je radi nepričakovanih zaprek na 29. prosinca 1899.

Telefonska in brzozjavna poročila.

Dunaj, 23. januarija. Državnega zbora zasedanje bo čez kakih 14 dnuj preloženo. — Vprašanje o nagodbi se bo potem na podlagi § 14 vršilo in poskusilo se bo še jedenkrat doseči neko sporazumljenje mej Nemci in Čehi.

Dunaj, 23. januarija. Grof Thun je izjavil v izvrševalnem odboru desnice, da njegovo ministerstvo hoče iti z desnico in da bo tudi v smislu desnice vodilo svoje posle tudi tedaj, ko se državnozbornsko zasedanje preloži.

Dunaj, 23. januarija. Cesar je poklical k avdiijenci ministre Goluhovskega, Kalaya in Szecheny-ja.

Dunaj, 23. januarija. Ako se vladi posreči po vravnanih razmerah na Ogorskem vrediti nagodbeno vprašanje po § 14., potem se bo poskusilo napraviti neko zblizanje mej antisemiti in katoliško ljudsko stranko, ki sta si uprav radi nagodbe sedaj zelo nasprotni.

Budimpešta, 23. januarija. Včeraj se je zopet pričelo z nadaljevanjem razgovorov glede kompromisa. — Banffy je odšel včeraj na Dunaj, kamor je bil poklican tudi Koloman Szell, ki bo najbrže naslednik Banffy-jev. Szell je bil pri cesarju v avdiijenci, za njim tudi Banffy.

Budapešta, 23. januarija. Zastopniki zjedinjene opozicije Szilagyi, Csaky in Andrassy izročili so ministerskemu predsedniku odgovor opozicije na vladne mirovne pogoje. Ministri Banffy, Fejervary in Lukacs posvetovali se bodo te ni z zelo obsežnim delom ter se potem podali na Dunaj.

Carigrad, 23. januarija. Kitchener-paša je imenovan glavnim guvernerjem za Sudan.

Carigrad, 23. januarija. V Turčiji prijaznih krogih se govori, da je ruski vnanji minister Muraviev zatrdil turškemu poslaniku

v Petrogradu, da bo poskrbela Rusija in Avstrija, da se pomladi ne spravi na dnevni red macedonsko vprašanje.

Madrid, 22. januarija. Ministerski predsednik Sagasta je obljubil deputaciji republikancev, da predloži zbornici načrt zakona glede pomiloščenja anarhistov, ki so v ječi Montjuich.

Madrid, 23. januv. Mac Kinleyeva vlada je naznanila zunanjemu ministru, da v kratkem prične s pripravami za osvobojenje španskih vjetnikov na Filipinih.

Retimno, 22. januv. Princ Jurij je došel včeraj iz Kaneje. Krščansko prebivalstvo ga je navdušeno pozdravljalo. Princ je obiskal stolno cerkev ter vsprejel nato duhovščino in načelnike uradov.

Umrli so:

20. januarija. -- Ignacij Žurbi, knjigovez, 22 let, Opekarska cesta 8. jetika.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306,2 m., srednji zračni tlak 736,0 mm.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24. urah
21	9 zvečer	741,1	7,6	sr. jzah.	del. jasno	
22	7. zjutraj 2. popol.	739,0 738,2	7,5 8,7	p. m. jzah.	skoro oblč.	0,0
22	9 zvečer	738,2	7,7	sl. zah.	oblačno	
23	7. zjutraj 2. popol.	737,2 737,5	6,8 10,2	p. m. zah.	del. oblč. del. jasno	0,0

Srednja temperatura sobote 5,5°, normale: -2,3°.
Srednja temperatura nedelje 8,0°, normale: -2,2°.

Jernej Čermelj
trgovina z južnim sadjem in zelenjadjo
v Ljubljani, Semeniško poslopje, za vodo nasproti mesarjem

se priporočam prečastiti duhovščini, cenj. gospodinjam, sploh slav. občinstvu v **nakupovanje vsakovrstnega, vedno svežega**

južnega sadja in zelenjadi,
lemon, pomaranč, karfijol, dateljev, razne solate, orehovitih jedrc, jabolk, česnja, čebule, fig itd. itd. 42 5-2

vse v največji izberi in razne kakovosti po nizki, blagu primerni ceni. Pri odjemanju večje množine pošljem blago zastoj na dom. Vnanja naročila preskrbim točno z obratno pošto.

Prodajam blago na drobno in debelo
A. 13/99 55 3-1

Oklic,
ki sklicuje zapuščinske upnike.

C. kr. okrajno sodišče Škofja Loka opominja vse tiste, ki bi kakor upniki imeli kaj tirjati iz zapuščine dné 21. decembra 1898 brez poslednje volje zamrlega kmetskega posestnika **Janeza Kalana** vulgo **Krevsa** iz Škofje Loke, Kapucinsko predmestje šte. 6, da k temu sodišču pridejo

dné 24. februarija 1899

ob 9. uri dopoldne svoje tirjatve napovedat in jih tudi izkazat, ali pa do tistega dné svojo prošnjo pismeno vložé, ker bi sicer iz zapuščine, ako bi posla s poplačanjem napovedanih dolgov, ne imeli nič tirjati, razun če bi kako zastavno pravico imeli.

Škofja Loka, dné 21. januarija 1899.

37 1-1

Minka Rebek naznanja v svojem, v imenu soproga Josipa in mladoletnih svojih otrok Josipa, Jerice in Marijanice imenu sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je poklical Vsemogočni iskreno ljubljeno, preblago teto, gospó

Jero Ahčin
vdovo meščana ljubljanskega in hišno posestnico

danes v nedeljo, dné 22. t. m., ob četrť na 2. uro popoldne po dolgotrajni, mučni bolezni, večkrat prevideno s sv. zakramenti za umirajoče, v 67. letu starosti k Sebi v boljše življenje.

Pogreb pojde v torek, dné 24. t. m., ob 1/4. uri popoldne iz hiše žalosti št. 13 na Francovem nabrežju na pokopališče k sv. Krištofu.

Sv. maše za dušnice brale se bodo v raznih cerkvah.

Nepozabljivo pokojnico priporočamo v pobožno molitev in prijazen spomin.

Venci se na izrecno željo pokojnice hvaležno odklanjajo.

V Ljubljani, dné 22. januarija 1899.

Na prodaj so trije križevi poti
jeden 95 cm. visok, velja gld. 65.—
drugi 130 cm. visok s križem in podstavkom vred, velja » 120.—
tretji 150 cm. visok, velja » 250.—
pri Fr. Toman-u, podobarju in pozlatarju v Ljubljani na Križevniskem trgu št. 1. 833 24-14

Na prodaj je enonadstropna hiša s 36 orali polja in gozda.
Prodá se tudi samo hiša z vrtom, hlevom, podom in kozolcem. V hiši se nahaja prodajalnica z mešanim blagom, mesnica, šranga in vodnjak z dobro vodo. Posestvo je prav blizo železnične postaje ter ob veliki cesti. — Več pové upravništvo „Slovenca“.

Štirje naročniki na opoludansko hrano
sprejmó se še v kuharski šoli društva »Gospodinjska šola« na Rimski cesti št. 9, pritično. Mesečni abonement za lastno ceno 10 gld. 50 kr.
Istotam sprejemajo se tudi oglasni učenk za kuharsko šolo. Učnina 6 gld. mesečno. 54 1-1
Društvo „Gospodinjska šola“.
Poštna in brzojavna upraviteljica z večletno prakso išče službe. Več pové upravništvo »Slovenca«. 51 3-2

Koledar katol. tisk. društva za leto 1899,
namenjen zlasti slovenski duhovščini, obsega tudi „imenik učencev“ za več ko 400 šolarjev. — Neudom stane krasno vezan gld. 1.20.

Vabilo
na
VII. občni zbor
„Vzajemno podpornega društva v Ljubljani, registr. zadruga z omejenim jamstvom“,
ki bode
dné 7. februarija 1899 ob 4. uri popoldne
v društveni pisarni, Kongresni trg št. 17.

Dnevni red:

1. Nagovor načelnika.
2. Odobrenje zapisnika VI. občnega zbora z dné 17. febr. 1898.
3. Volitev dveh overovateljev zapisnika o VII. občnem zboru.
4. Poročilo uradnega vodje o računskem zaključku za leto 1898.
5. Dopolnilna volitev članov ravnateljstva.
6. Volitev petero članov nadzorovalnega sveta in dveh namestnikov.
7. Slučajnosti.

V Ljubljani, dné 21. januarija 1899.
56 1-1 **Ravnateljstvo.**

Opazka. Na podlagi § 21. društvenih pravil je občni zbor sklepčen, ako je zastopan deseti del vseh članov. Ako bi ta občni zbor ne bil sklepčen, vršil se bode drugi občni zbor dné 23. februarija 1899 po ravno istem dnevnem redu, na istem kraju in ob isti uri ter se bode sklepalo ne gledé na število zastopanih deležev.

Voliti bode 7 članov ravnateljstva namesto 7 izstopivših v smislu § 26. in jednega namesto umrlega člana g. Frana Barboriča.

Člani, ki izstopijo, so gg.: Fabian Ivan, Mathian Ivan, Peterca Ivan, Pogarčar Simon, Polak Karol, Jenko Josip, dr. Elbert Sebastijan.

Dunajska borza.

Dné 23. januarija.		Dné 21. januarija.		Kreditne srečke, 100 gld. 198 gld 26 kr.	
Skupni državni dolg v notah	101 gld. 40 kr.	4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	174 gld. — kr.	4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld. 170	—
Skupni državni dolg v srebru	101	5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	160	Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld. 20	—
Avstrijska zlata renta 4%	120	Državne srečke l. 1864, 100 gld.	194	Rudolfove srečke, 10 gld. 26	—
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	101	4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99	Salmove srečke, 40 gld. 85	—
Ogerska zlata renta 4%	119	Tisne srečke 4%, 100 gld.	138	St. Genois srečke, 40 gld. 84	—
Ogerska krona renta 4%, 200	97	Dunavske vravnave srečke 5%	130	Waldsteinove srečke, 20 gld. 60	—
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	937	Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	108	Ljubljanske srečke 24	—
Kreditne delnice, 160 gld.	358	Posojilo goriškega mesta	112	Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld. 154	25
London vista	120	4% kranjsko deželno posojilo	98	Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v. 3525	—
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58	Zastavna pisma av. osr. zem. kred. banke 4%	98	Akcije tržaškega Lloyda, 500 gld. 429	—
20 mark	11	Priporitetne obveznice državne železnice	222	Akcije južne železnice, 200 gld. sr. 68	25
30 frankov (napoleonodor)	9	„ južne železnice 3%	180	Splošna avstrijska stavbinska družba 113	—
Italijanski bankovci	44	„ južne železnice 5%	125	Montanska družba avstr. plan. 213	75
C. kr. cekini	5	„ dolenskih železnice 4%	99	Trboveljska premogarska družba, 70 gld. 185	—
				Papirnih rubljev 100	127

Nakup in prodaja
vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za zgube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje. Kulanina izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba
„MERCUR“
I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh, potem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni svéti za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti
naloženih glavnice.